

DÖGEI IMRE

1912. június 24. Törökszentmiklós, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye –
1964. január 16. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum/Várkonyi László

FŐBB TISZTSÉGEI

Az Újbirtokosok és Földhözjuttatottak Országos Szövetsége főtítkára	1946. szeptember–1948. december
A Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetsége ügyvezető elnöke	1948. december 18.–1949. augusztus
A Szövetkezetek Országos Szövetsége elnöke	1949. augusztus–1951. május
Az MKP, illetve MDP KV tagja	1946. október 1.–1956. október 31.
Az MKP KV Szervező Bizottsága póttagja	1946. október 1.–1948. június 14.
Az Országgyűlés elnöke	1951. május 18.–1952. augusztus 14.
Az Országos Földműves-szövetkezeti Tanács elnöke	1954. április 2.–1956. november 4.
Az MSZMP IKB, illetve KB tagja	1956. november 7.–1960. február 12.
A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány tagja	1956. november 4.–1957. május 9.
A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány tagjaként megbízva a földművelésügyek vezetésével	1956. november 12.–1957. május 9.
Földművelésügyi miniszter	1957. május 9.–1960. január 15.

PÁLYÁJA

Parasztcsaládban született, szülei Dögei Ferenc és Balogh Eszter voltak. Öt elemi osztályt végzett, 1943 őszéig földművesként, napszámosként, mezőgazdasági munkásként, majd egy évig szülőhelyén a mezőgazdasági gépgyárban dolgozott. 1944 végén részt vett a Magyar Kommunista Párt törökszentmiklói szervezetének megalakításában, s 1945 tavaszán a földreform helyi végrehajtásában. 1946. szeptemberben a kommunista kezdeményezésre akkor életre hívott paraszti érdekképviseleti szervezet, az Újbirtokosok és Földhözjuttatottak Országos Szövetsége (ÚFOSZ) főtítkárává választották, és ő lett a szervezet Újgazda értesítő című központi orgánumának főszerkesztője is. Az MKP III. kongresszusán (1946. szeptember 29–október 1.) póttagként bekerült a Központi Vezetőségbe és a Szervező Bizottságba. A Szociáldemokrata Pártnak az MKP-ba olvasztásával létrejött Magyar Dolgozók Pártja alakuló kongresszusán (1948. június 12–14.) kimaradt a Szervező Bizottságból, de a KV-ban rendes tagságot kapott. 1948. decembertől az ÚFOSZ és a Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetsége összevonásával létrehozott Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetsége ügyvezető elnöke volt. 1949. augusztusban megtették a földműves-szövetkezetek központi „hatóságaként” abban az évben felállított Szövetkezetek Országos

Szövetsége elnökévé. 1951. május 18. és 1952. augusztus 14. között az Országgyűlés elnöke volt. 1954. áprilistól az Országos Földműves-szövetkezeti Tanácsot vezette. 1954. május végén az MDP Központi Ellenőrző Bizottsága tagja lett.

Az 1956-os forradalom idején hivatalos úton Olaszországban tartózkodott. Neve szerepelt a Kádár János vezette Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány november 4-én közzétett névsorában, november 12-én megbízták a földművelésügyi tárca vezetésével (hivatalosan 1957. május 9-én választotta meg a törvényhozás földművelésügyi miniszterré). 1956. novemberből tagja volt a Magyar Szocialista Munkáspárt (1957. júniusig Ideiglenes) Központi Bizottságának, miniszteri tisztéből fakadóan 1957-től 1960. januárig a KB agrárpolitikai (1959. januártól mezőgazdasági) bizottságának is. A gyors és erőszakos, a szovjet kolhozrendszer mintának tekintő kollektivizálás híveként szembekerült Fehér Lajossal, a KB Mezőgazdasági Osztályának vezetőjével, aki a fokozatos, a parasztságot a termelésben érdekeltté tevő téészesítést szorgalmazta. 1959 elején az ő elképzelései szerint indult meg a téészesítés. Győzelme azonban ideiglenesnek bizonyult, az év végére Kádár támogatásával Fehér irányzata kerekedett felül, őt pedig 1960. januárban felállították miniszteri székéből, s pekingi és hanoi nagykövetté nevezték ki. Állomáshelyét azonban nem foglalhatta el, mert 1960. február 12-én szektás és pártellenes nézetei miatt – Kádár szerint cionistának és revizionistának nevezte a pártvezetést – a KB kizárta soraiból, valamint szigorú megrovás végső figyelmeztetés pártbüntetésben részesítette. Bukása után a Közép-dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság társulati csoportvezetőjeként dolgozott. 1962. január 9-én kizárták a pártból, s 1947 óta folyamatos országgyűlési képviselői mandátumáról is le kellett mondania.

FŐ MŰVEI

Falusi szövetkezeti és szakszervezeti mozgalom. Kelemen Zoltánnal és Nagy Gyulával. Szikra Kiadó, Budapest, 1947.

Munkás-paraszt szövetség. Országos Szövetkezeti Hitelintézet, Budapest, 1948.

A jó szövetkezet fegyver a dolgozó parasztság kezében. MDP Somogy Megyei Bizottsága, Kaposvár, 1948.

IRODALOM

Elhunyt Dögei Imre. *Népszabadság*, 1964. január 19.

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyíró András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 270–271.

Feitl István: A Dögei-ügy. Egy miniszter eltávolítása. *Magyar Nemzet*, 1990. február 26.

Bölny József–Hubai László: *Magyarország kormányai, 1848–2004.* Ötödik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004. 312.

Az 1947. szeptember 16-ra összehívott Országgyűlés almanachja. 1947. szeptember 16.–1949. április 12. Főszerkesztők: Marelyn Kiss József, Vida István. Szerkesztette Horváth Zsolt és Hubai László. Magyar Országgyűlés, Budapest, 2005. 97.

Sipos Levente: Kolhozosítás vagy szövetkezetesítés? Dögei Imre és Fehér Lajos vitái 1957-ben. In *Agrártörténet – agrárpolitika. Tanulmányok Szuhay Miklós emeritus professzor tiszteletére.* Szerkesztette Buza János. BCE-KE Alapítvány–ME GTK, Budapest–Miskolc, 2006. 443–458.